

Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ оқу-әдістемелік кешені

Бағыты: халықаралық құқық

Шифрі: 5В030200

Пән: ҚР және шет елдердің еңбек құқығы

**Семинар сабақтарына арналған
әдістемелік нұсқаулар**

«ҚР және шет елдердің еңбек құқығы» пәнінің мақсаты – ҚР және шет елдердің еңбек құқығы пәнін оқытудың мақсаты студенттердің негізгі теориялық мәселелер жөнінде білім алу, еңбекті реттеу және халықты әлеуметтік қорғау саласында Қазақстан Республикасының заңдылығын зерттеу, заңдылықпен жұмыс істеу қабілетін иемдену, практикада туындайтын күрделі мәселелерде бейімделуге, алған білімдерін қолдану қабілетін пайымдау болып табылады.

ҚР және шет елдердің еңбек құқығы пәнінің негізгі міндеттері студенттерін алған курсқа қызығушылығын арттыруға бағытталған. Студенттер бұл курстың әрбір институттарының жалпы және арнайы білімдерін меңгеру керек, құқықтық қатынастарда туындайтын нормаларды қолдану тәртібін оқу керек, құқықтың қайнар көздерімен жұмыс істеудің астарлы білімін меңгеру қажет. пәнін оқыту нәтижесінде студент: Курсты оқытудың қорытынды кезеңінде студенттің алған ең аз мөлшердегі білімі, білігі және машығы: оқу үрдісінде студенттер жалпы бөлімнің теориялық мәселелері, ерекше бөлімнің негізгі құқықтық институттары жөнінде білім алуы қажет, соынмен қатар практикалық жағдайларды шешуде қолданатын нормативтік – құқықтық актілерді қолдану және сараптау жөнінде біліктену және машықтану қажет.

СЕМИНАР САБАҚТАРЫНЫҢ ЖОСПАРЫ

1 – тақырып. Еңбек құқығының түсінігі, пәні, әдісі

Еңбектік қызмет және еңбектік қатынастар. Қазақстан Республикасының еңбек құқығының түсінігі мен ұлттық құқық жалпы жүйесінде алатын орны.

Еңбектің құқықтық реттеу механизмінің түсінігі және құрылымы. Еңбек құқығы әдісінің түсінігі, оның белгілері.

Еңбек қатынастарын мемлекеттік – құқықтық, ұжымдық – шарттық, жеке – шарттық реттеу. Еңбек құқығының функциялары.

2 – тақырып. Қазақстан Республикасының еңбек құқығының қағидалары

Еңбек құқығының қағидаларының түсінігі, олардың мәні.

Еңбек құқығының конституциялық қағидалары. Еңбек құқығының салааралық, салалық қағидалары. Азаматтардың еңбек құқықтарының және міндеттерінің орындалуының шынайы кепілдіктері.

3- тақырып. Еңбек құқығының субъектілері

Еңбек құқығының субъектілерінің түсінігі мен түрлері. Еңбек құқығының субъектілерінің еңбектік құқық субъектілері, оның құқыққабілеттілігі, әрекетқабілеттілігі.

Жеке тұлға еңбек құқығының субъектісі ретінде, оның еңбектік құқықсубъектілігі.

Жұмыс беруші еңбек құқығының субъектісі ретінде Жұмысберушінің

құқықсубъектілігі.

Жұмыс берушінің өкілдері. Еңбек бойынша өкілетті мемлекеттік орган. Қызметкерлердің өкілдері, олардың жалпы сипаттамасы.

4 - тақырып. Ұжымдық шарт.

Ұжымдық шарттың түсінігі. Еңбек құқығының қайнар көздерінің ұжымдық шарттың мәні мен алатын орны.

Ұжымдық шарттың мерзімі және әрекет ету аясы. Ұжымдық және еңбек шарттарының, ұжымдық шарт пен (Бас), салалық (тарифтік), аумақтық келісімдермен арақатынасы.

5 – тақырып. Еңбек шарты

Шарт туралы білімнің жалпы мазмұны. Еңбек шартының түсінігі, олардың түрлері.Еңбек шартының мазмұны мен мерзімі. Еңбек шартының нысандары.

Еңбек шарты талаптарының өзгеруінің шарттық әдісі. Жұмыс берушінің бастамасымен қызметкердің еңбек талаптарын өзгерту негіздері.

Басқа жұмысқа ауыстырудың түсінігі және түрлері. Басқа жұмыс орнына жылжыту.

Еңбек шартын тоқтату және бұзу түрлері. Еңбек шартын жұмыс берушінің бастамасымен бұзу негіздері. Еңбек шартын тараптардың еркінен тыс мән – жайлар бойынша тоқтату. Еңбек шартын бұзу тәртібі.

6 – тақырып. Жалақы.

Жалақының түсінігі және еңбегі үшін көтермелеудің басқа да түрлерінен айырмашылығы. Нарықтық қатынастардың дамуына байланысты жалақының функциялары. Ең төменгі жалақы, өмір сүру деңгейі, айлық есептің көрсеткіштің арақатынасы.

7 – тақырып. Қызметкерлерге кепілді және өтемақылық төлемдер

Еңбекақы төлеу нормаларының жергілікті және жеке ролі. Еңбек нормалары және нормалау түсінігі. Еңбек нормаларын енгізу, тексерту, өзгерту және қайта қарау.

Еңбек ақының нысаны және жүйесі. Қосымша және үстеме ақы көлемін белгілеудің түсінігі және талаптары.

Заңсыз ұстап қалудан қорғау. Жалақыны төлеу мерзімі және орны.

Орташа айлық жалақы. Орташа күндік жалақыны анықтау.

Кепілді және өтемақылық төлемдердің түсінігі және түрлері. Уақытша еңбекке жарамсыздығына байланысты, жүктілігі және босануына байланысты, бала асырап алған әйелдер (еркектерге) берілетін әлеуметтік жәрдемақыларды тағайындау және төлеу тәртібі.

8 – тақырып. Еңбекті қорғау

Еңбекті қорғау түсінігі және қағидалары. Еңбекті қорғау бойынша заңдылық. Еңбекті қорғаудың және өндірістік санитарияның жалпы және арнайы нормалары.

Өндірісте жазатайым жағдайларды тергеу және есепке алу жағдайлары. Дәрігерлік – әлеуметтік сараптау комиссиясымен қызметкерлерді қайта куәландыру тәртібі.

Қызметкерлердің және санаттарының еңбегін қорғау: әйелдердің, кәмелетке

толмағандардың және еңбек қабілеті төмен тұлғалардың.

Еңбекті қорғауды қадағалау және қорғау органдары. Еңбекті қорғау және өндірістік санитария заңдылығының нормаларын бұзғаны үшін жауапкершілік.

9 – тақырып. Еңбек даулары

Еңбек дауларының түсінігі және жіктелуі: жеке және ұжымдық. Азаматтардың жеке және ұжымдық еңбек дауларына конституциялық құқығы, ереуілге құқықты қосқанда. Еңбек дауларының қарайтын органдар.

Жеке еңбек дауларын келісім комиссиясында қарау. Еңбек даулары бойынша шешімдерді орындау.

Ұжымдық еңбек дауларын қараудың негізгі қағидалары. Ұжымдық еңбек дауларын шешу кезінде ереуілді өткізу процедуралары. Ұжымдық еңбек даулары және ереуілдер туралы заңдылықты бұзғаны үшін жауапкершілік.

10 – тақырып. Әлеуметтік қамсыздандыру құқығының түсінігі.

Әлеуметтік қамсыздандырудың түсінігі. Әлеуметтік қамсыздандыру құқығының сала жүйесі және ғылым жүйесі. Әлеуметтік қамсыздандыру құқығының салалас құқық пәндер жүйесіндегі алатын орны.

Әлеуметтік қамсыздандыру құқығының субъектілерінің құқықтық мәртебесі және олардың жіктелуі. Әлеуметтік қамсыздандыру құқығы бойынша құқықтық қатынастардың субъектілері және олардың құқықтық мәртебесі.

11 – тақырып. Әлеуметтік қамсыздандыру құқығы басқа құқық салаларынан айырмашылығы

Әлеуметтік қамсыздандыру құқығының қайнар көздері: заң актілері, заңға тәуелді актілер сипатында нормативтік – құқықтық актілер, Қазақстан Республикасымен мақұлданған халықаралық шарттар, Қазақстан Республикасының Үкіметімен бекітілген халықаралық шарттар, Қазақстан Республикасында мақұлдануға жатпайтын басқа да халықаралық шарттар, Конституцияны және басқа да нормативтік құқықтық актілерді ресми талқылау нормалары.

12- тақырып. Әлеуметтік қамсыздандыру құқығы жөніндегі шараларды қаржыландыру

Қазақстан Республикасының бюджет жүйесінің жалпы сипаттамасы. Жергілікті бюджет әлеуметтік қамсыздандыру құқығы жөніндегі шараларды қаржыландырудың қайнар көздері.

Зейнетақы төлеу жөніндегі Мемлекеттік Орталық – қаржыландыру жүйесіндегі орны мен ролі.

Жеке зейнетақы жинаулары – әлеуметтік қамсыздандыру құқығы жөніндегі шараларды қаржыландырудың қайнар көзі ретінде. «Қазақстан Республикасының әлеуметтік қорғау жүйесін реформалау Концепциясына» сәйкес Қазақстан Республикасында міндетті және ерікті әлеуметтік сақтандыру институтын қалыптастыру және дамыту.

13 – тақырып. Әлеуметтік қамсыздандыру құқығындағы еңбек өтілі, оның түрлері,

есептеу, растау тәртібі

Еңбек өтілінің құқықтық мәні және оның түрлері. Жалпы еңбек өтілі. Үздіксіз еңбек өтілі, оны есептеу ерекшеліктері. Азаматтардың кейбір санаттарын зейнетақылық қамсыздандыру және әлеуметтік жеңілдіктің беру кезіндегі еңбек өтілінің түрлерін аралас қолдану.

14 - тақырып. Орталықтан еңбекке қабілетсіз азаматтарды зейнетақылық қамсыздандыру.

Еңбекке қабілетсіз азаматтарды зейнетақылық қамсыздандыру түсінігі. Қазақстан Республикасындағы зейнетақы реформасы: негізгі бағыттары, жүзеге асыру талаптары және даму үрдісі.

Мемлекеттік зейнетақылық қамсыздандыру ынтымақтастық зейнетақы жүйесінің негізі. Зейнетақылық төлемдерден ұстап қалу. Еңбек өткерген жылдары үшін зейнетақы: түсінігі, зейнетақылық қамсыздандырудың басқа түрлерінен айырмашылығы.

Әскери қызметшілердің, ішкі істер органдарының қызметкерлерінің, Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінің қылмыстық – атқарушы жүйесінің Комитеті, қаржы полиция органдары, өтке қарсы қызмет және оларға теңестірілгендердің зейнетақылық қамсыздандырудың ерекшеліктері.

15 – тақырып. Жинақтаушы зейнетақы қорларынан еңбекке қабілетсіз азаматтарды зейнетақылық қамсыздандыру.

Жинақтаушы зейнетақылық жүйенің ерекшеліктері. Зейнетақылық жинаулардың сақталуының кепілдіктері. Жинақтаушы зейнетақы қорларының қызметін құқықтық реттеу. Зейнетақы активтері, олардың қалыптасуы және пайдалануы. Жинақтаушы зейнетақы қорларының зейнетақы активтерін басқару.

Зейнетақы аннуитет шарты, шарттары, бекіту тәртібі және орындау. Уәкілетті орган – оның құқықтық мәртебесі, реттеуші және қадағалау өсімдіктері.

Жинақтаушы зейнетақы қорларынан зейнетақылық төлемдерді есептеу және төлеу, қадағалау тәртібі және шарттары.

